SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:510

av Jesper Skalberg Karlsson (M)

Flygtrafik till Gotland

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga nya åtgärder som säkerställer konkurrenskraftiga och tillgängliga flygtransporter till Gotland, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Sverige är ett avlångt land där människor och företag är beroende av goda kommunikationer, såväl i glesbygd som i stad. Det är med goda kommunikationer vi för platser och människor närmare varandra, samtidigt som vi skapar förutsättningar för långsiktig och hållbar tillväxt. Tillsammans med bil- och tågtrafiken är inrikesflyget en viktig komponent i mixen av transportmedel. Allra viktigast är flyget för Gotland, där människor inte har någon möjlighet att ta tåg till övriga delar av landet.

Gotland är en unik och omistlig del av Sverige, med ett rikt kulturellt och historiskt arv. Som ö-region är Gotland särskilt beroende av tillgängliga och pålitliga transportförbindelser till fastlandet för att säkerställa människors tillgång till arbete, utbildning, vård och andra samhällstjänster.

Konkurrenskraftiga flygförbindelser är avgörande för Gotlands näringsliv. Företag på ön behöver effektiva transportmöjligheter för att kunna bedriva handel, attrahera investeringar och delta på nationella och internationella marknader. Besöksnäringen, en

av Gotlands viktigaste näringsgrenar, är direkt beroende av tillgängliga och prisvärda flygtransporter för att locka besökare året runt.

Tillgängliga flygförbindelser underlättar också rörligheten för arbetskraft mellan Gotland och fastlandet. Det möjliggör för gotlänningar att pendla till jobb och utbildningar som inte finns på ön, samt möjliggör för Gotland att attrahera människor till bristyrken. Det utbytet bidrar till att minska kompetensbristen och främjar regional utveckling.

Snabba och pålitliga flygtransporter är dessutom kritiska för att säkerställa tillgång till specialiserad sjukvård som inte finns tillgänglig på ön. Det är även viktigt för andra samhällstjänster, såsom akuta insatser och leverans av viktiga förnödenheter. Flygplatsen och förmågan att genomföra både reguljära och särskilda flygtransporter har också stor betydelse i krissituationer, exempelvis vid naturkatastrofer eller andra nödlägen där snabb evakuering eller leverans av hjälpinsatser är nödvändiga.

Den moderatledda regeringen har genomfört flera åtgärder för att stärka flygets förutsättningar. Flygskatten avskaffades den 1 juli 2025 och det statliga driftbidraget till regionala icke-statliga flygplatser höjdes till 528 miljoner kronor för 2026. I juni 2026 beslutade regeringen också om en ny luftfartsstrategi med fokus på konkurrenskraft, tillgänglighet och hållbarhet. Det är en välkommen inriktning som behöver få genomslag i fungerande förbindelser och rimliga biljettpriser.

Det sägs emellanåt att inrikesflyget är en enkel sak att ersätta, när man från nationellt håll kommer med förslag som ska få Sverige att nå sina klimatmål. Men genom att främja konkurrens och innovation inom flygtransporter kan mer miljövänliga och hållbara alternativ utvecklas, utan att flyglinjer behöver läggas ned. Det är viktigt att minska flygets klimatpåverkan och uppnå nationella miljömål, men det görs bäst med nya bränslen och teknisk utveckling – inte genom att lämna Gotland och mer avlägsna platser åt sitt öde.

Den moderatledda regeringen har också infört Gotlandsstödet för resor under andra halvåret 2026. Totalt har 125 miljoner kronor avsatts till prisavdrag för personer folkbokförda på Gotland, med 500 kronor per enkelresa med flyg och 200 kronor med båt. Stödet är ett viktigt erkännande av att öns invånare har särskilda transportbehov och saknar de alternativ som finns på fastlandet. Gotlandsstödet bör ges långsiktiga förutsättningar genom ändring av förordningar och långsiktig finansiering. Samtidigt behöver tillgängligheten stärkas för de som reser till Gotland för att arbeta, besöka anhöriga eller semestra.

Flygmarknaden är i ständig förändring, och samarbetet mellan SAS och BRA som presenterades hösten 2024 innebar att en stor del av den tidigare Brommatrafiken flyttades till Arlanda från 2025. Det kan vara rätt beslut av aktörerna, som agerar utifrån ett marknadsperspektiv, men för Gotland är det avgörande att priserna på biljetter hålls nere och att tillgängligheten till Stockholmsregionen inte försämras. Det främjas av konkurrens mellan flera bolag på sträckorna mellan Stockholm och Gotland. Bedömningen måste dock omfatta hela året. Fler avgångar under sommaren är värdefulla, men ersätter inte pålitliga förbindelser för arbete, utbildning och vård under resten av året.

Regeringens reformer förbättrar förutsättningarna, men sänkt skatt och stöd till resenärer garanterar inte i sig ett tillräckligt trafikutbud. Därför behöver utvecklingen av biljettpriser, turtäthet och möjligheten att resa över dagen följas noggrant. Även anslutningarna på Arlanda har betydelse för gotlänningarnas tillgång till övriga Sverige och internationella destinationer.

För att säkerställa Gotlands fortsatta utveckling och integration med resten av landet är det nödvändigt att regeringen är beredd att vidta åtgärder, för att garantera konkurrenskraftiga och tillgängliga flygtransporter mellan ön och fastlandet. Detta kan innefatta ekonomiska incitament, investeringar i infrastruktur och stöd för hållbara transportlösningar, eller andra långsiktiga lösningar. Åtgärderna behöver utformas så att de stärker konkurrensen och kommer resenärerna till del.

I ett önskvärt scenario trafikeras Gotland av flera flygbolag som genom priskonkurrens sänker biljettkostnaden för resenärer. I ett sämre scenario där den kommersiella trafiken inte tillgodoser grundläggande transportbehov behöver möjligheten till allmän trafikplikt och upphandling prövas inom ramen för EU:s regler. Staten behöver ha beredskap att agera innan en försämring får allvarliga konsekvenser för öns invånare och verksamheter. Hur läget ser ut om ett antal år vet ingen, men steg ett är givetvis att övervaka situationen kontinuerligt och noggrant, för att snabbt kunna sätta in åtgärder om läget förändras och försämringar inträffar. Detta bör ges regeringen till känna.

Jesper Skalberg Karlsson (M)